

ת"פ 5771/02/15 - מדינת ישראל נגד פאולה יעל חרפק, אמנון חרפק

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

ת"פ 5771-02-15 מדינת ישראל נ' חרפק ואח'
בפני כבוד השופטת דגית ויסמן

בעניין: מדינת ישראל

המאשימה

נגד

1. פאולה יעל חרפק
2. אמנון חרפק

הנאשמים

הכרעת דין

1. בתום שמיעת ראיות התביעה, הנאשמים טענו ש"אין להשיב לאשמה", לפי סעיף 158 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 (להלן - חוק סדר הדין הפלילי).

לאחר שקילת טענות הצדדים בנושא ועיון בכל הראיות שהוגשו על ידי המאשימה, שוכנעתי שיש לקבל את הטענה ובהתאם לזכות את הנאשמים מהעבירות המפורטות בכתב האישום.

להלן יפורטו הנימוקים להכרעה זו.

2. בסעיף 158 לחוק סדר הדין הפלילי נקבע:
"נסתיימה פרשת התביעה ולא הוכחה האשמה אף לכאורה, יזכה בית המשפט את הנאשם - בין על פי טענת הנאשם ובין מיוזמתו - לאחר שנתן לתובע להשמיע את דברו בעניין...".

על פי ההלכה הפסוקה, "בית המשפט לא יטה אופן קשבת לטענה שלפיה אין להשיב לאשמה אם הובאו ראיות בסיסיות, אם כי דלות, להוכחת יסודותיה של העבירה שפרטיה הובאו בכתב האישום". (ע"פ 732/76 **מדינת ישראל נ' כחלון**, פ"ד לב (1) 170 (1977); ע"פ 141/84 **מדינת ישראל נ' טובול**, פ"ד לט (3) 606,596 (1985)).

על יסוד פסיקה זו, בבוא בית הדין לבחון אם יש לזכות את הנאשמים בטרם הציגו את ראיותיהם, נבחנת השאלה

עמוד 1

האם הציגה התביעה מערכת ראיות ראשונית, בסיסית, להוכחת אשמת הנאשם. כאשר אין בראיות התביעה כדי לבסס הרשעה, אפילו יינתן בהן מלוא האמון ויוענק להן מלוא המשקל הראייתי, אין לדרוש מהנאשם להתגונן, ויש לזכותו בשלב זה (ר' גם יעקב קדמי, **על סדר הדין בפלילים**, תשס"ט - 2009, חלק שני, כרך א', 1446).

3. האישום המפורט בכתב האישום הוא פיטורי עובדת בהריון, תוך הפרת סעיפים 9(א) ו- 14(א)(6) לחוק עבודת נשים, תשי"ד - 1954 (להלן - חוק עבודת נשים), היינו פיטורי עובדת בהריון ללא היתר כד"ן.

בסעיף 9(א) לחוק עבודת נשים נקבע:

"לא יפטר מעסיק עובדת שהיא בהריון וטרם יצאה לתקופת לידה והורות אלא בהיתר מאת שר העבודה והרווחה, ולא יתיר השר פיטורים כאמור אם הפיטורים הם, לדעתו, בקשר להריון; הוראות סעיף קטן זה יחולו הן על עובדת קבועה והן על עובדת ארעית או זמנית ובלבד שהעובדת עבדה אצל אותו מעסיק או באותו מקום עבודה ששה חדשים לפחות."

4. העובדות המהוות רקע לאישום אינן שנויות במחלוקת:

הנאשמים מתגוררים בבניין דירות בחולון, סמוך לדירה בה התגוררה הוריה של הנאשמת, עד פטירתם.

הגב' תמרה קלנטרוב (להלן - העובדת או קלנטרוב) הועסקה אצל הוריה של הנאשמת, בטיפול בזוג ההורים ובמשק ביתם. בתחילת התקופה, שני הוריה של הנאשמת היו בחיים. ביום 7.3.11 אביה של הנאשמת נפטר וקלנטרוב המשיכה לעבוד אצל אמה של הנאשמת, בטיפול בה ובמשק ביתה. אמה של הנאשמת נפטרה ביום 30.7.11 והחל מחודש אוגוסט 2011, קלנטרוב עברה לעבוד במשק ביתם של הנאשמים, עד שפוטרה, בהיותה בהריון, ביום 10.11.11.

5. בכתב האישום נטען שהעובדת הועסקה החל מחודש מרץ 2011 (מועד פטירת אביה של הנאשמת) הן בבית אמה של הנאשמת והן בביתם של הנאשמים.

טיעון עובדתי זה הוא אחד מהיסודות העובדתיים של העבירות בהן הואשמו הנאשמים, כיוון שהאיסור לפטר עובדת בהריון חל רק לגבי עובדת ש"עבדה אצל אותו מעסיק או באותו מקום עבודה ששה חדשים לפחות".

6. במועד ההקראה הנאשמים טענו שהעובדת עבדה אצלם רק החל מיום 10.8.11, כלומר חודשים ספורים ובכל מקרה, פחות מששה חודשים.

הנה כי כן, המחלוקת העובדתית היחידה, שעליה קם ונופל כל ההליך היא בשאלה אם העובדת הועסקה על ידי הנאשמים החל ממרץ 2011 או רק החל מאוגוסט 2011, היינו מהו משך הזמן בו קלנטרוב הועסקה על ידי הנאשמים.

7. מטעוני הצדדים עולה שאין חולק שאת תקופת עבודתה של קלנטרוב אצל בני משפחת הנאשמים (לרבות הורי הנאשמת) ניתן לחלק לשלוש תקופות - התקופה הראשונה היא עד פטירת אביה של הנאשמת, ביום 7.3.11; התקופה השנייה היא התקופה בה קלנטרוב טיפלה באמה של הנאשמת, וזו הסתיימה בפטירתה של האם, ביום 30.7.11; התקופה השלישית היא התקופה שלאחר פטירת אמה של הנאשמת ועד פיטוריה של קלנטרוב, בנובמבר 2011.

רק אם ניתן לראות בנאשמים כמי שהעסיקו את קלנטרוב קודם לפטירת אמה של התובעת, ניתן לראות בה כמי שפוטרה לאחר שעבדה ששה חודשים אצל אותו מעסיק או באותו מקום עבודה, כשהיא בהיריון.

8. בישיבת ההוכחות העידו שני עדים. החוקר, מר משה סנאי, שרשם מפי העובדת את התלונה (ת/2) בה נרשם, בין השאר: "העובדת עבדה אצל ההורים של גב' יעל חרפק ולאחר שנפטרו המשיכה לעבוד אצל הזוג ופוטרה ... יש לבדוק לעניין יחסי עובד ומעסיק לאורך כל התקופה..." (יוער כי כתב היד אינו קריא ולא הוצג תדפיס של הדברים). אין חולק כי תוכן הפניה משקף את הדברים שמסרה העובדת (ר' בעדותה של קלנטרוב עמוד 12 שורות 8-9).

לת/2 צורפו מסמכים, לרבות מסמך גמר חשבון שנערך לעובדת בגין עבודתה עד יום 30.7.11 אצל הוריה של הנאשמת (ר' אותו מסמך בחתימת העובדת - נ/4) וכן מסמך גמר חשבון אצל הנאשמים, עליו חתומה העובדת ובו צוין כי תקופת העבודה אצל הנאשמים היא מיום 1.8.11 ועד יום 12.11.11.

על פני הדברים, במועד הגשת התלונה ועל פי החומר שהוצג, גם החוקר שטיפל בנושא סבר שיש להמשיך ולבדוק את משך העבודה. ואכן, מהראיות בשלב זה לא עולה שהנאשמים הפרו את הדין.

9. למעשה, העדות המרכזית והיחידה שהוצגה על ידי המדינה, שניתן ללמוד מפיה ומכלי ראשון, על השאלה שבמחלוקת היא קלנטרוב עצמה.

מעדות זו עולה שהעובדת היתה מודעת היטב לשלוש תקופות ההעסקה השונות, לא ראתה עצמה כעובדת של הנאשמים בתקופה שקדמה לפטירת שני ההורים ואף מהראיות הנוספות שהוצגו עולה תמונה דומה.

10. העובדת תיארה את תקופת העבודה הראשונה והעידה שמי שקיבל אותה לעבודה היה אביה של

הנאשמת (עמוד 6, שורות 21-29). לאחר מכן נשאלה לגבי התקופה שלאחר פטירתו של האב וסיפורה שאמה של הנאשמת היתה "במצב רוח לא טוב, בדיכאון" (עמוד 6, שורה 33) וכי לא התגברה על האבל בעקבות פטירת בעלה (עמוד 7, שורות 11).

במעבר בין שתי התקופות הראשונות, קלנטרוב הסבירה שהיא המשיכה לעבוד ו"הכל נמשך כרגיל" (עמוד 8, שורות 7-8).

11. למרות שבתחילת עדותה ציינה שהנאשמת היא ששילמה לה, בהמשך הסבירה שהכוונה לתשלום בפועל, אלא שמדובר היה בכספי אמה של הנאשמת, כך שכאשר הנאשמים שילמו לעובדת את שכרה, הם עשו זאת בשל מצבה של האם, כ"שלם" ולא מכספם שלהם (עמוד 9, שורות 7-29).

העובדת העידה שמצבה של האם לא היה שפיר, היא לא דיברה עברית היטב, היתה בדיכאון ולא תקשרה (ר' במיוחד בעמוד 9, שורה 24). בכך יש להסביר את הצורך במעורבותה של הנאשמת בכל הנוגע לטיפול באמה הקשישה. כמו כן, מהמסמכים שהוגשו עולה כי הנאשמת היתה בת יחידה להוריה ואף עובדה זו מתקבלת כהסבר לקרבת המגורים ולעובדה שלקחה חלק פעיל בעזרה לאמה, לרבות בנושאים הקשורים לעבודתה של קלנטרוב.

12. על רקע זה, העובדה שהנאשמת עזרה בטיפול באמה הקשישה ובמסגרת זו היתה מעורבת בפועל בהעסקתה של העובדת, בין בתשלום השכר (מכספי אמה) ובין במתן הנחיות שונות, הנוגעות לטיפול באמה, תחשב כעזרה משפחתית ראויה ואין ללמוד ממנה על קיומם של יחסי עובד - מעסיק בין קלנטרוב ובין הנאשמת.

13. בנוסף, בתקופות בהן העובדת טיפלה בהורי הנאשמת, היא הועסקה על ידי חברת סיעוד ועם פטירת האם, עזבה את העבודה שם (נ/5, עדות העובדת בעמוד 11, שורות 20-21). מדובר במאפיין תעסוקתי נוסף המצביע על הבדל מהותי בצורת ההעסקה עד פטירת אמה של הנאשמת ולאחריה.

14. זאת ועוד - העובדת אישרה את התאריכים הרשומים במכתבי הסילוק, המתייחסים לשתי תקופות עבודה שונות (עמוד 8, שורות 26-27) ואף אישרה שבתקופה השניה עבדה אצל האם ועבורה (עמוד 9, שורות 13-14).

כאמור, מעיון במסמכי גמר החשבון שנערכו לעובדת (צורפו לת/2) עולה כי גמר החשבון לעובדת נעשה על ידי הנאשמים רק לתקופת העבודה אצלם - אוגוסט עד נובמבר 2011. גם עניין זה תומך במסקנה כי קלנטרוב הועסקה על ידי הנאשמים רק החל מאוגוסט 2011.

15. העובדת הוסיפה ותיארה את הנסיבות שהביאו לתחילת עבודתה אצל הנאשמים: אחרי פטירת האם, ביום 30.7.11, היא עבדה שבוע נוסף, כעזרה במהלך השבועה ואחרי שהשבעה נגמרה, הנאשמת הציעה לה להתחיל לעבוד אצל הנאשמים בביתם (עמוד 10, שורות 6-12). אותו תיאור מופיע בחקירתה (נ/1 - "לאחר מות האישה הבת הציעה לי לעבוד אצלה בבית" - עמוד 2, שורה 17).

היא אף אישרה במפורש שהיא רואה עצמה כמי שעד פטירת אמה של הנאשמת עבדה אצל הורי הנאשמת ומסוף השבעה, החלה לעבוד אצל הנאשמים (עמוד 10, שורות 32-30).

16. המסקנה העולה מהמתואר לעיל היא שהצדדים המעורבים בעניין ראו את העבודה אצל הוריה של הנאשמת (ולוימים - הטיפול באם הקשישה), כפרק עבודה שונה ונפרד מהעבודה במשק ביתם של הנאשמים. בהתאם, העבודה במשק ביתם של הנאשמים, בהעסקה ובמימון ישירים, לאחר פטירת שני ההורים, לא נתפסה על ידם כהמשך טבעי של מערכת היחסים הקודמת, אלא כפרק חדש בקשר ביניהם.

17. קלנטרוב תיארה שבתקופה בה היא הועסקה על ידי הוריה של הנאשמים, יום אחד בשבוע ניקתה את דירתם של הנאשמים ואביה של הנאשמת שילם לה ובלשונה: "פאולה לא היתה משלמת לי, אבא שלה היה משלם, היה כנראה הסדר שלהם." (עמוד 7, שורות 27-28). לכאורה יש בתיאור זה לתמוך בטענת המאשימה לפיה ההעסקה על ידי הנאשמים החלה קודם לאוגוסט 2011. ברם בחקירתה הנגדית, העובדת הוסיפה פרטים ששפכו אור על ההסדר (עמוד 10, שורות 32-18):

"ש. מהרגע שהתחלת לעבוד 5 ימים אצל פאול, הוא אמר לך שאפשר ביום שני שתעלי לנקות את הבית של פאולה?

ת. כן, היינו מסתדרים

ש. פאול אמר לך שבזמן שהוא שילם לך, תנקי את הבית של הבת?

ת. נכון

ש. וגם אחרי שפאול נפטר, זה היה אותו דבר. חניתה שילמה עבור זה ואת היית עולה לפי הצורך

ת. נכון

ש. נכון שבזמן הזה היה יותר קשה לעלות לפאולה כי חניתה היתה זקוקה לך?

ת. נכון

ש. היית מגיעה לפאולה לעיתים רחוקות יותר?

עמוד 5

ת. כן.

ש. מבחינתך את עבדת אצל פאול וחניתה עד שהם הפטרו ומסוף השבעה התחלת לעבוד אצל אמנון ופאולה?

ת. נכון."

(תיאור דומה עולה גם מחקירתה, נ/1 - עמוד 2, שורה 30).

מעדות זו עולה כי בזמן שהוריה של הנאשמת היו בחיים, מעת לעת (לכל היותר פעם בשבוע ועובר לפטירת האם - אף לעיתים נדירות מכך), העובדת ניקתה את ביתם של הנאשמים ("היתה עולה לפאולה"), כחלק מההסכמה אליה הגיעה עוד בתחילת עבודתה אצל הוריה של הנאשמים, עם אביה של הנאשמת שאף נשא בתשלום בגין כך. לא למותר לציין כי הסדר זה המשיך לנהוג גם לאחר פטירת האב, אם כי לעיתים יותר נדירות.

למעשה, למעט העובדה שלעיתים העובדת ניקתה את ביתם של הנאשמים, כחלק מעבודתה אצל הורי הנאשמת, לא היה מדובר בהעסקה על ידם. הם לא נשאו בתשלום וכל ההסדר היה פרי הסכמות שבין האב שנפטר ובין העובדת, מן הסתם גם בהסכמת הנאשמים, שהרי מדובר בהסדר שיש בו להטיב עמם (ר' פרק ד' לחוק החוזים (חלק כללי), תשל"ג - 1973).

איש מהצדדים בזמן אמת לא סבר ולא טען שמדובר בהעסקה על ידי הנאשמים והם גם לא נהגו כך בפועל - עניין הנלמד מהמועדים שצינו במסמכי הסילוק שניתנו לעובדת ומחישוב גמר החשבון, לגביו לא היתה לעובדת כל טענה.

18. לסיכום המתואר לעיל, העדה המרכזית מטעם התביעה, שעליה קם ונופל כל ההליך, לא תמכה בעדותה בטענות לפיו הנאשמים העסיקו אותה למעלה מששה חודשים וכי היו מעסיקיה גם בתקופות בהן הוריה של הנאשמת היו בחיים. מעדותה עולה כי עד פטירת אמה של הנאשמת, היא הועסקה על ידי הורי הנאשמת, הנאשמים מעולם לא שילמו לה וניקיון ביתם נעשה לעיתים וכחלק מהסכמה מקורית עם אביה של הנאשמת שנפטר במרץ 2011. למעשה, במרץ 2011, שהוא המועד שבו נטען בכתב האישום שהעובדת החלה לעבוד אצל הנאשמים, לא היה כל שינוי במתכונת ההתקשרות בין הצדדים שניתן לראות בו כתחילת עבודה אצל הנאשמים. השינוי היחיד שהוכח במתכונת ההעסקה ואשר ניתן לראות בו כמועד תחילת העבודה אצל הנאשמים ארע לאחר פטירת אמה של הנאשמת, ביום 30.7.11, כשלושה חודשים לפני פיטוריה של קלנטרוב.

לאור הדברים שלעיל, בסיום שמיעת ראיות התביעה, אין מנוס מקביעה כי היסוד העיקרי באישום - העסקה למעלה מששה חודשים, לא הוכח.

19. סוף דבר - מכל הנימוקים המפורטים לעיל, אני מקבלת את טענת הנאשמים כי אין להשיב לאשמה ומורה על זיכויים מהעבירות אשר יוחסו להם בכתב האישום.

ניתנה היום, ג' אלול תשע"ו, 06 ספטמבר 2016, בהיעדר הצדדים.